

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

САДРЖАЈ: Члановима Удружења стр. 101; — Здравствене прилике у Београду јавно предавање држано од Др Војислава Ж. Ђорђевића (наставак) стр. 102; — Вештачки камен из угљене киселине и креча од С. О. В. стр. 104; — Рад Удружења стр. 104; — Пробијање тунела Лечберга у Швајцарској од М. В. Илића стр. 107; — Вести стр. 108. —

Члановима Удружења.

Управни Одбор Удружења занимао се на неколико својих седница питањем о овогодишњој екскурзији Удружења о Духовима, а о томе је било говора и на једном месном скупу. Као резултат тога, за овогодишњу екскурзију предложена су два главна правца: 1.) Београд — Фијума — Италија и 2.) Београд — Беч — Берлин.

Међутим, с обзиром на овогодишњу изложбу у Турину, Управа је, за случај да екскурзија буде за Италију, направила три разне комбинације, и за све правце прикупила је податке о подвозу и вероватном трајању екскурзије. Према томе, Управа предлаже за овогодишњу екскурзију ова четири пута, и са овим подацима:

I.) *Београд—Фијума — Анкона — Рим и натраг.* Железничка карта II класе стаје 123 дин. у злату. За одлазак и повратак треба по 2 дана, а са 6 дана бављења у Риму треба свега 10 дана.

II.) *Београд—Фијума — Св. Петар—Венеција—Турин и натраг.* Железничка карта II класа стаје 164.50 дин. у злату. За одлазак и повратак треба 5 дана, а са 5 дана бављења у Турину свега 10 дана.

III.) *Београд—Фијума—Венеција—Турин — Рим—Анкона—Фијума — Београд.* Карта стаје 178.75 дин. у злату. За путовање треба 4 и по дана, а са 2 и по дана бављења у Турину и 4 дана у Риму свега 11 дана.

IV.) *Београд — Беч — Берлин и натраг.* Карта стаје 195. дин. у злату. За путовање треба 3 дана, а са 6 дана бављења у Берлину свега 9 дана

Наведене цене за коштање подвоза јесу нормалне цене, без икаква попушта.

Да би Управа могла приступити припремама за овогодишњу екскурзију, као и да би могла тражити за учеснике екскурзије попусте у подвозним ценама, потребно је да се предходно реши и утврди пут и правац овогодишње екскурзије.

С тога се позивају сви чланови Удружења, да *најдаље до 12-ог Априла ове године* писмено пошаљу Управи своја мишљења о томе: који ће се од четири предложена пута за овогодишњу екскурзију усвојити.

За који се правац буде изјаснио, до горе означеног рока, највећи број чланова, тај ће се правац и усвојити; а за њега ће после Управа потражити ближе податке, попуст у подвозу, и у опште предузети све остале потребне припреме за овогодишњу екскурзију.

Како је време, које остаје за ове послове доста кратко, то се умољавају г. г. чланови да своје одговоре и мишљења пошаљу Управи најдаље до напред означеног рока, јер се тај рок не може продужавати.

Председник
Удружења Срп. Инжењ. и Архитекта
К. Д. Главинић.

Секретар
Ing. Неш. М. Смиљанић.

Здравствене прилике у Београду.

Јавно предавање држано од

Dr Војислава Ж. Ђорђевића

— наставак —

ж) О утицају богатства и сиромаштва на морталитет држим, да не треба ни говорити; јер је то и сувише познато, да је морталитет код сиромаша већи но код богатих. Сиромаси живе у савим друкчијим хигијенским приликама но богаташи. Сиротиња живи већином у масама и тада је, и поред најбоље воље, тешко одржавати чистоћу у њиховом стану. Бављење у нечистим, влажним и мрачним просторима, у којима нема довољно ваздуха повећава опасност за разношење заразних болести. Поред тога, сиротиња се недовољно храни, а ако су родитељи на раду да заслужије што им је неопходно потребно за живот, деца им код куће остају без икаквог надзора и неге. Када се узме још на ум, да сиротиња нема појма о првим и основним хигијенским правилима за живот, да није у могућности, да дође лако и брзо до лекарске помоћи у случају болести, онда је лако разумети, да је морталитет у ње већи но у богатих људи, а нарочито код деце, која због оскудице у храни и нези, у великом броју умиру од заразних болести (шарлах, велики кашаљ, вел. богиње). Али и код одраслих колера, куга, пелагра, лепра, тифус и туберкулоза се јавља више код сиротих но код богатих.

Ова се разлика у животу богатих и сиромашних људи нарочито огледа у великим варошима. На жалост ми немамо тачних података којима би доказали овај утицај богатства и сиромаштва на морталитет у Београду. Он се међутим донекле поклапа са занимањем људи, о чему смо већ говорили.

Ако се сад запитамо: од чега највише умире сиромаштво у Београду? добићемо одговор, од заразних болести, а међу њима највише од туберкулозе. Од заразних болести за последњих 10 година (од 1900 — 1909) умрло је свега 8220 лица или 42% од целокупног броја умрлих. Од заразних болести у прошлој 1909 год. умрло је 913 лица или

(Види таблицу IV а и б)

40% од целокупног броја умрлих. Највише је умрло од туберкулозе (за 10 г. 6796, за 1909 год. 757). Затим од тифуса трбушног (200 за 10 год. за 1909 г. 23), затим од шарлаха (за 10 г. 209 а за 1909 г. 21 случај), морбила (за 10 г. 113 а за 1909 г. 8 случаја) и т. д.

Нас највише интересује од заразних болести туберкулоза и тифус.

IV. а) Умирање од заразних болести.

Редни број	Година	Variola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheritis	Typhus abd.	Dysentaria	Tussis conv.	Febris puerper	Tetanus neon.	Tetanus код одраслих	Influenza	Tbc. pulmon	Tbc. militar	Tbc. abd	Meningit. tbc.	Tbc allii костју	Света Tbc.	Meningitis cer. spin epid.	Erysipelas	Typhus exanthematicus	Syphilis	Остале заразне болести	Света
1	1900			20	12	12	2	3	10	4	7	10	498		16	99	22	635	6	5			19	743
2	1901	1	16	3	6	17	4	11	13	16	5	2	519		8	89	8	624	2	3			10	729
3	1902		8	8	7	14		27	2	18	5		527		6	100	13	646	8	3			36	786
4	1903	2	18	73	5	14		4	6	13	3	1	501		11	109	11	632	4	3			15	798
5	1904	1	14	27	5	9		4	7	13	6		541		9	82	10	643	4	8			25	767
6	1905		12	8	6	32	2	5	4	5	2		621	1	20	91	23	760	5	9			20	884
7	1906		10	10	6	42	1	14	6	8	2		570	4	28	102	16	720	3	9	16		31	877
8	1907			4	7	19	6	2	7	8	5		589	4	11	72	23	699	—	8	11		32	809
9	1908		27	35	14	18	4	11	6	7	3	4	556		18	84	22	680	1	6			39	914
10	1909		8	21	16	23	9	8	8	4	5	1	612	9	24	89	24	757	—	5	7		28	913
		4	113	209	84	200	30	89	69	94	43	18	5534	23	150	917	172	6796	42	62	43	7	255	8220

IV. 6) умирање од осталих болести.

Година	Умрла деца од уроч. слабости	Aporlexia cer.	Hydrocephalus et Eclampsia	Eclampsia puerperalis	Tabes dorsalis	Myelitis ac. et chr	Paralysis progre ssiua	Остале нервне болести	Душев. болести	Bronchitis cap.	Broncho pneu monia	Empysema pulm	Pneumonia crouposa	Остале болести органа за дис.	Pericarditis et vitium cordis	Aneurysma и остале болести срца и крв. суд.	Gastritis et enteritis ac.	Gastritis et enteritis ac.	Enteritis код де-це испод 1 год.	Petionitis ac.	Cirrhosis he-patis	Остале болести орг. за варење	Nephritis ac.	Nephritis chr.	Остале болести хилоп. система	Diabetes mel- litus	Neoplasmata	Matasmus sen	Разне друге бол.	Несретни случ.	Suicidium	Nomocidium	Непознати узрок смрти	
1 1900	41	65	58	7	1	4	7	11	16	18	36	16	128	19	57	8	32	32	80	13	15	14	7	7	43	8	5	68	59	19	29	16	6	66
2 1901	61	66	56	9	2	8	9	15	34	13	29	22	127	14	56	9	45	45	86	14	3	28	3	3	24	8	3	58	52	11	30	18	2	52
3 1902	58	61	49	26	5	2	26	15	6	26	—	18	202	11	70	12	37	37	96	19	5	12	48	—	—	3	1	62	73	18	37	13	2	36
4 1903	58	49	43	28	1	5	28	21	13	17	—	25	209	14	83	7	28	28	99	25	5	23	8	53	—	6	59	58	13	23	16	30	47	
5 1904	73	48	41	29	2	4	29	14	8	22	11	16	172	16	77	15	27	27	43	21	3	14	12	53	4	1	53	89	18	43	19	10	41	
6 1905	56	52	54	41	8	3	41	22	50	37	—	23	163	10	79	16	39	39	125	18	2	29	5	50	3	4	67	78	13	26	17	11	52	
7 1906	64	81	81	44	4	2	44	24	12	41	37	36	136	16	85	30	53	53	81	17	4	17	6	48	2	4	62	81	28	37	18	8	46	
8 1907	79	73	63	29	2	2	29	28	34	52	42	26	127	17	97	36	56	56	134	15	7	27	6	38	4	5	83	24	91	44	21	18	29	
9 1908	76	66	54	43	6	4	43	26	21	54	50	15	142	19	93	43	46	105	19	3	29	7	34	5	5	81	52	24	44	21	14	25		
10 1909	58	60	60	71	4	3	71	26	46	50	49	13	125	18	101	37	47	111	12	8	26	2	56	8	8	95	100	29	44	41	7	30		

а.) Од свих врста туберкулозе умрло је за последњих 10 година од (1900 — 1909) 6.796 што чини 679 годишње или 904 на 100.000 становника, или 35 на 100 умрлих.

Прошле (1909 године) умрло је од туберкулозе разних облика 757 лица, што чини 33 на 100 умрлих од других болести или без мало $\frac{1}{3}$ умрлих је од туберкулоза.

Ово су страшни бројеви, господо, који треба да заинтересују и забрину сваког Београђанина и пријатеље наше престонице!

Предамном је једна таблица о умирању од туберкулозе у 1906 години у неколиким напредним и уређеним варошима и престоницама европским и међу њима Београд заузима прво место по умирању од туберкулозе.

Таблица V.

Умирање од туберкулозе у неким градовима у 1906 години.

	има становника	умрло од туберкул.	или на 100.000 станов.
Хаг	242.054	349	144.2
Копенхаген	432 000	635	147.0
Лондон	4,721.217	6977	147.8
Хамбург	816.792	1265	154.9
Рим	529.917	851	160.6
Цирих	180.843	323	178.6
Дрезда	520.700	959	184.1
Берлин	2,064.677	3846	186.3
Штокхолм	328.613	690	210.0
Брисел	198.614	419	211.0
Штрасбург	169.532	360	212.3
Москва	1,359.886	3023	222.3
Христијанија	226.774	520	229.3
Варшава	746.513	1839	246.3
Минхен	544.000	1341	246.5
Мадрид	570.010	1570	275.4
Беч	1,937.869	5608	289.4
Париз	2,714.068	10348	381.3
Букурешт	285 445	981	343.7
Атина	122.053	480	393.3
Праг	226.813	1440	634.9
Београд	77.504	558	720.0

Господо! До скоро је Беч важио као варош у којој се умире највише од туберкулозе, али је од неколико година Београд у томе погледу однео рекорд, на нашу жалост и срамоту.

Што је, пак најстрашније, умирање од туберкулозе у Београду непрестано све више расте, место да опада, и ми стојим пред овим страшним фактом скрштених руку и не предузимамо ништа за сузбијање ове болести.

Још пре 14 година ја сам у Архиву за целокупно лекарство (1897. г. св. V) изнео по-

датке податке о рађању и умирању у Београду за 14 година од 1882 до 1895 године и том приликом констатовао сам: да „туберкулоза међу свима болестима у Београду заузима највидније место и да стално расте у Београду.“ Тако док је 1882 г. умрло свега 733 лица и од ових од туберкулозе 179 или 528 на 100.000 становника докле је у 1895 год. умрло свега 1470 лица и од ових 398 или 674 на 100.000 становника.

— наставиће се —

Вештачки камен из угљене киселине и креча.

Познато је, да се вештачки камен може добити ако се пусти, да гасовита угљена киселина (CO_2) под притиском утиче на креч. Али овај је начин приметан а и резултат није са свим задовољавајући. Радећи са гасовитом угљеном киселином потребни су судови, који су врло јаки и који морају бити у херметичној вези са балоном у коме је течна или компримована угљена киселина или са компресором. Пошто у овом случају стврдњавање почиње с поља, па се шири у унутрашњост, а пошто је ухваћена скрамица врло чврста и непропустљива, то је тиме отежано продирање угљене киселине у унутрашњост масе и производ испада нехомоген.

Овај се недостатак може отклонити тако, да се истуцан креч жив или угашен меша са чврстом угљеном киселином, смеша се у калупе пресује, или набија, затим се ови затварају и пушта се да се маса у њима стврдне.

При скамењавању наступа знатно нарастање и ова врло густа маса заплива сама од себе калуп. Добијено тело је изванредне густине и једначи се са природним мрамором.

Због нормалног притиска услед нарастања приликом скамењавања пријањају по правилу тела јако за калуп. С тога је препоручљиво унутарње површине калупа превући каквим од познатих срастава или их натрљати згодним телима, н. пр. графитом, или премазати каквом лако топљивом металном легуром, тако, да се ново добијено тело загревањем може лако одвојити од калупа.

Справљање чврсте угљене киселине, потребне за ову операцију бива најлакше на тај начин, што се угљена киселина пусти да нагло улази у један простран суд, који је везан са једним спроводом за сисање. При овоме се, као што је познато, угљ. киселина толико охлади да се велики део њен претвори у чврсто тело у виду снега. Део што испари извуче се помоћу онога спровода и употреби понова за компримовање.

Препоручује се креч и калупе пре мешања са угљеном киселином охладити, да се при мешању не би изгубио један део угљене киселине.

При једном опиту радило се овако. Измешали су једнаке тежине угљене киселине у снегу и креча у прашку и ову смешу набили мало по мало у калуп. Напослетку су насули озго навршак од смеси, калуп затворили поклопцем и стегнули га у једне менгеле. Креч су били добили у прашку од једне тамошње фабрике. Чврсту угљену киселину добили су, као и обично, кад су пустили да из једне обрнуте боце излази хватајући је у вунену кесу. Могуће је да се при овоме кондензује и влага на угљ. киселину и да тако олакшава везу.

За нарочите сврхе може се кречном прашку додати и друге материје, нпр. боје, даље се може додатком уме или иловаче произвести камење, за литографске послове.

При даљим опитима утврдило се да је присуство извесне количине воде заиста корисно. Вода се меша са чврстом угљеном киселином прскањем, а може се употребити и у виду снега или истуцаног леда.

Изгледа, да угљена киселина при овоме игра двојаку улогу. С једне стране отежава реакцију између креча и воде, која почиње поглавито тек пошто је маса измешана и у калуп набијена. Тиме се спречава да се креч гаси ван калупа, чиме се само добија растресит прах. У исто време опет постиже се угљ. киселином врло равномерна мешавина воде са кречом.

Један велики део угљ. киселине испарава пре него што маса дође у калуп и спречава при том наступајућом хладноћом превремену реакцију. Остатак угљ. киселине дејствује пак на постепено образујући се хидрат претварајући га у карбонат те на тај начин утиче на масу да стврдњава у камен.

А. Ф. З.

С. О. В.

РАД УДРУЖЕЊА.

Поводом пројекта закона о уређењу Министарства Грађевина.

—:—

Ј. Смедеревац истиче да се инспекције заводе највише с тога да за мање послове могу давати одобрења. У сваком окружном месту да буде по једна секција, али да се она састоји из 2—3 или више инжењера, а не само једног.

Д. Маслаћ објашњава да је при изради предлога изостао лични састав секција. Наводи да ће инспекције израђивати пројекте и за све сносити главну одговорност. Секције долазе као одељци по

окрузима и у њима треба број персонала свести на minimum

П. А. Димић понавља да овакво предвиђање секција даје Министру право, да инжењере може сваки час премештати и бацати тамо амо. Налази да је и сувише недовољно, да по секцијама буде само по један инжењер.

Неш. М. Смиљанић истиче да при дискусији о инспекцијама треба увек имати у виду циљ и разлог, због кога се инспекције заводе.

Ако је за завођење инспекција главни циљ да се скрати и убрза администрација између Министарства и садањих окружних грађевинских одељака, онда то значи да инспекција до извесне границе има да врши према секцијама оне послове, које сад Министарство Грађевина врши непосредно према грађевинским одељцима. Инспекција дакле треба да буде као контролно тело према секцијама и да има права да омање послове сама одобрава, те да се тиме скраћује администрација и убрзава рад. Налази да према томе тежиште техничких радова по окрузима не треба преносити у инспекције, већ да инспекције буду више правне и административне установе, а главни послови технички да се извршују по секцијама, као сад по одељцима. Према томе секцијама треба дати већи лични састав, према потреби и по неколико инжењера; а у инспекцијама да буде особља стручног само толико колико је потребно за контролисање планова и радова по секцијама. Инжењери из сектора прикупљали би све податке израђивали планове и извршивали објекте, а они из инспекције одлазили би у секције и округе само по нарочитој потреби.

Према томе и сувише је мало, што се предвиђа по секцијама само по један инжењер. Управо, то и није надлештво, кад би се састојало само из једног лица. Треба да се води и књиговодство и остало; а овако, шта ће бити, ако тај један инжењер оде на рад у секцију на дуже време, кад је он на осуству и т. д.?

Налази даље да инжењери из секција боље упознају своје округе и потребе него они из инспекција, те за то треба баш они и да пројектују, а не инжењери из инспекција.

Најзад налази да би се и завођење инспекција на овој основи могло много лакше и јефтиније извршити: дошле би инспекције као нове административно-правне установе, а садашњи грађевински одељци назвали би се секцијама, и ствар би била готова.

Св. Миросављевић је такође мишљења да треба претходно истаћи циљ и дужности инспекција и секција, па онда према томе поделити и њихов лични састав.

Ј. Смедеревац налази такође да је сувише ма-

ло да по секцијама буде само по један инжењер. Чим се зове секција мора имати више од једног лица.

К. Д. Главинић је мишљења да је незгодно да инспекције раде све пројекте, а инжењери из секција да се сељакају. Инспекције у кратко треба само да донекле замењују садашње Мин. Грађевина.

Затим је овај скуп закључен, а следећи заказан за 2. II. 1911. год. по подне.

VI. МЕСНИ СКУП.

2. II. 1911. год.

Председавао потпредседник удружења Влад П. Митровић, секретар Неш. М. Смиљанић.

Присутни чланови: Д. Маслаћ, Ст. Миросављевић, Вл. Павловић, Ј. Смедеревац, Ј. Стефановић, М. Стефановић, К. Савић, Јордан Петровић, А. Велички, Т. Маџаревић, Ј. Шафарик, Ј. Букавац, Т. Филиповић, Ал. Јотић, П. Гачић, В. Лучић, Здравко Васковић, Дим. Наумовић, Василије Новићић, Миливоје Лазаревић, В. Ђурић, М. Ј. Смиљанић и као гост М. П. Видаковић.

Најпре је прочитана молба г. Василија Новићића за редовног члана.

Скуп прима.

Затим се прелази на главну тачку дневног рена: *Продужење претреса пројекта закона о уређењу Мин. Грађевина.*

Продужава се дебата о секцијама и инспекцијама.

Д. Маслаћ чита и истиче разлоге за инспекције. Ту се вели сви послови свршавају и инспектор за све одговара. Секције да буду само извршни органи и са мање особља. Противници веле да су инспекције излишне и траже да се оставе грађевинске управе. Признаје да је покретљивост и премештање секционих инжењера незгодно.

Св. Миросављевић вели да су многи чланови нарочито из унутрашњости усхићени за инспекције и с тога их треба ујођењем инспекција задовољити.

П. Гачић наводи да се овим законом одвајају инжењери од полиције, а то се постиже баш инспекцијама. Грађевинске управе биле би опет зависне од полиције. Налази да је предлог добар.

Д. Маслаћ боји се недовољног обавештења. Истиче мишљења чланова из унутрашњости у корист инспекција, али опет пита, шта да се усвоји.

Одговара г. Гачићу да ни код Грађевин. Управа нема бојазни од полиције, јер су и ове Управе од полиције независне.

В. Ђурић разуме усхићеност чланова из унутрашњости за инспекције, нарочито због одвајања од полиције. Сада начелници сматрају инжењере као неке писаре и тако им и наређују.

Ј. Смедеревац истиче да су инспекције још на прошлом скупу у начелу примљене, готово нико није био противан.

Наш стари пројекат био је истина против инспекција. Али и овај пројекат министарства и колега из унутрашњости су за инспекције; с тога треба да примимо инспекције пошто се оне тих колега из унутрашњости највиши и тичу. Сад шаљу планове у министарство на ревизију, тамо се чине примедбе и планови им се враћају на допуну и прераду, а то све одузима много времена. Код инспекција тога неће бити. Послови ће ићи брже. Главно је ослободити се полиције. — Лични састав по секцијама повећати: да буду min. 2 инжењера и помоћно особље.

Д. Маслаћ редигује дотични члан тако, да лични састав секције буде; један инжењер, један подинжењер или архитекта и потребан број административног особља.

Скуп прима.

Чл. 23.

Вл. Мићковић тражи да број секција буде неограничен, само да се ограничи број инжењера по секцијама.

Ј. Смедеревац мисли да секције буду као сад одељци по окрузима, а по потреби, да их буде и у среским местима. То ће се морати оставити Министру на вољу. У осталом инжењера ће бити све више и неће дати да их посланици премештају.

Д. Маслаћ напомиње да често настаје потреба за техничке радове по срезовима, па предлаже: да се за те ванредне случајеве образују привремене секције, и то да се унесе у закон.

Вл. Мићковић налази да то не треба у закон уносити, за ванредне потребе тражиће се инжењери из министарства или из инспекције. А секција, кад се оснује, тешко ће се укинути.

Ј. Смедеревац такође је мишљења да то не треба у закон уносити, Инспекција или секција слаће своје инжењере да рад, где се буде потреба указала.

Ј. Букавац слаже се са г. Митровићем, само се треба побринути да има довољно и нижег техничког особља.

Ст. Миросављевић помиње главне послове по секцијама и мишљење је да особље не треба ограничавати, већ предвидети: потребан број инжењера са довољно помоћног и административног особља.

Вл. Мићковић упоређује секције са садањим одељцима, а инспекције замењују министарство. Сви главни послови радили би се у инспекцији, с тога у секцији да буде max. 2 инжењера и помоћно особље.

Ј. Смедеревац тражи да се предвиди 2 инжењера односно архитекта са помоћним и административним особљем. Добро је што може бити у округу и више секција.

Ј. Стефановић напомиње да се и инжењери

из инспекција могу деташирати. Боље је да су инспекције што јаче и да оне врше пројектовање.

Ј. Смедеревац држи да ће и инжењери по секцијама радити пројекте, а не само извршивати. Инспекције ће вршити поправку планова. Незгодно је кретати инжењере из инспекције.

П. Гачић наводи да по окрузима за архитекте има толико исто или више посла него за инжењере. Архитекти иначе могу замењивати инжењере. С тога тражи да се у лични састав секција стави: 2 инжењера односно архитекта.

Ј. Букавац налази да би ова стилизација била незгодна, јер по њој би једна секција могла бити без иједног инжењера

Ј. Смедеревац предлаже да се мотне: 2 инжењера и један архитекта, па макар се услед тога смањило број секција.

П. Гачић објашњава г. Букавцу да стилизација: 2 инжењера односно архитекта није незгодна, то се оставља надлежнима на увиђавност, како ће тај распоред према потреби изводити.

М. Ј. Смиљанић такође налази да је ова стилизација добра; само треба да се каже min. (а не max.) два инжењера односно архитекта.

Ст. Миросављевић предлаже да се каже: 1. инжењер, привремени инжењер или архитекта и још потребан број помоћног и админ. особља.

Примећује даље, да није добро стилизовано инспекције се деле на секције, већ треба рећи: под инспекције потпадају секције. — Скуп прима.

Вл. Мићковић тражи да се лични састав секција утврди, без min и max.

Дим. Наумовић пита ко ће да врши преглед и одобравање планова, кад се јаве за то приватна индустријска предузећа?

Ј. Стефановић одговара да је то већ предвиђено.

Д. Маслаћ објашњава да је то предвиђено у тач. 1.) овога члана, по коме инспекције у својој области воде општи надзор, на основу постојећих закона. Кад се буде радио закон о местима, то ће се предвидети и за индустријска предузећа, — У допуну овога додаје тач. 19.) да инспекције воде надзор и о правилном извршењу свих грађевинских закона и прописа. — Прима се.

Чл. 24 дужности и права особља у секцијама и инспекцијама.

Ј. Стефановић објашњава зашто је инспектору дато право кажњавања. Он носи оговорност, па мора му се дати и нека власт. — Напомиње даље, да кривице треба да иду пред дисциплински Суд, а не пред грађевински Савет ни пред Инжењерско Удружење.

Ј. Смедеревац тражи за начелнике да даје 3 кандидата само Инжењерско Удружење, као што је то

право дато лекарском друштву при избору начелника Санитета.

Односно казни напоменуто је да се све ове одредбе саобразе закону о чиновницима грађанског реда и новом закону о радњама.

Вл. Мишировић противан је томе да се министру крњи право избора начелника, у коме он мора имати вере и за чији рад има и он да одговара.

Чл. 25 Прима се

Чл. 26 " "

Чл. 27 -- "самоуправни, срески и општински инжењери.

Стп. Миросављевић вели до технички факултет даје диплому и за приватну службу, те налази да приватни инжењери не морају полагати државни испит.

Ј. Смедеревац потпомаже мишљење г. Миросављевића и слаже се с њиме.

Д. Маслаћ објашњава да самоуправни и општински инжењери нису сасвим приватни инжењери инжењери. Истина је да техника са дипломом даје свима право на праксу, али ипак у општинској самоуправној и државној служби треба да буду исте квалификације.

Ј. Стефановић налази да би државни испит овакав какав је сад, требало укинути.

Ј. Смедеревац напротив налази да испит не треба укидати.

П. Гачић мисли да самоуправни и општински као и приватни инжењери треба да имају исте квалификације као и државни; иначе ће их и публика подцењивати.

М. Ј. Смиљанић налази да државни испит није толико важан, али је ипак боље тражити овај испит после 2—3 године праксе. Без испита се могу пре и одлични ђаци запустити, а то би било на штету струке и послова

Д. Маслаћ објашњава, да ће самоуправни инжењери извршивати епархијске, среске и државне зграде, те за то их не треба испита ослобођавати.

Скуп прима овај члан.

Чл. 28 односно дужности и забране приватног рада.

Ј. Смедеревац тражи да се инжењерима државним, самоуправним и општинским не допусти ни израда плавова. Ми имамо цивилних инжењера и треба и њима дати хлеба. Наводи пример, како се Немачка ујединила највише помоћу инжењера и инжењерских школа, па то жели и Српству.

Код нас за сада у Србији прву реч свуда воде професори. Али они су навикли да раде с децом, а не с људима, те с тога толике неприлике у Србији.

Да буде Србија велика, ми морамо инжењера помагати и истицати. Треба да им дамо могућности и маха да раде и послове развијају; а у нашој земљи има много блага треба га само обрадити, па ће бити богатства.

С тога дакле, ко је државни, самоуправни или општински чиновник нека само то и буде. Државни инжењери добијају доцније и пензију, а цивилни ништа. Ми смо имали свега 5—6 инжењера, који су били посланици, али они се после мало брину за струку. Цивилни инжењери могли би као посланици више учинити и за саму струку.

Најзад, кад је приватан рад забранила Жељ. Дирекција и Министарство Грађевина, нека то учине и округ и Општина.

Д. Маслаћ налази такође да самоуправни инжењери имају довољно службених послова, те им приватан рад треба ограничити.

К. Савић наводи да је забрана приватног рада унета у закон о уређењу Жељ. Дирекције највише с тога што су понеки државни инжењери били несавесни, па радили приватне послове на уштрб службених државних послова. Али ова забрана није оправдана. Боље је и државним инжењерима допустити да раде кад стигну и приватне послове, него да то на штету струке раде „Гоге.“ Ако има несавесних, треба казнити само њих, а овако се кажњавају и сви остали и цела струка.

В. Ђурић тражи да се и самоуправним инжењерима забрани приватан рад.

М. Ј. Смиљанић такође је мишљења, да и самоуправним инжењерима треба забранити приватан рад и то оставити само цивилним инжењерима и архитектама.

(Наставиће се)

БЕЛЕШКЕ.

Пробијање тунела лечберга у Швајцарској — Без сумње кад читаоци Техн. листа буду читали ово неколико редака, последња препона између две галерије пашће на тунелу Лечбергу....

Тај се знаменити моменат очекује између 30. и 31 овог месеца између 4 и 6 сати изјутра.

Данас 29. марта у 6 сати изјутра остало је још да се избуши 26,84 метра.

Још 26.85 м. па ће још једно знаменито предузеће у Швајцарској да се заврши и то после тако невероватно кратког времена. То ће бити дан светковања у Берну који је нарочито заинтересовао. Сто и један топовски пуцањ објавиће грађанима у Берну са „Grands Remparts-а да су Алпи ни Лечбергу избушени... Већ су спремљене медаље споменице у злату, сребру и бакру за разнолики персонал који је узео учешће при изради тунела почев од инжењера па до лимара као некада на Сен Готару. С једне стране медаље рад једне перфоратрисе а с друге два минера који се поздрављају у тренутку кад је последња преграда

између две галерије пала, са натписом „саучесницима и радницима тунела Лечберга 14530 метара.

Швајцарци су заволели свечаности оваке врсте од онога дана када је фотографија предузимача Луја Фавра пронета кроз избушену галерију Тунела Готара, кад већ он жив није могао да кроз и-сту прође.

Треба знати да ће 31. Април бити кобан за линију Готарску и Леџберска линија опасан такмац оне прве. Овом приликом речено, напредовање бушења овога тунела било је врло велико. Тако н. пр. за Јануар месец ове године било је са северне стране 243 метара а са јужне 183 тј. укупно 426 м. До 31. Јануара било је избушено 13738 м. а за ова два месеца остатак од 792 м. Ко познаје иоле како се у Швајцарској сваки посао брзо ради он ће и овом приликом поред свога признања одати и дивљење. За њих ће, уосталом, 31 Март бити још један празник који ће они свакако умети пропразновати као ту скоро за Симплон и некада за Сен Готар. Ја бар са моје стране искрено делим њихову радост као и сви они који су имали прилике да живе у овој сретној и веселој земљи.

Литри 29-III-1911 г.

М. Илић

В Е С Т И.

Инжењер — компањон.

Србин из Србије, дипломирани инжењер, у рангу државног инжењера II класе, 29 год. стар, свршио Техн. Вел. Школу на страни, говори перфектно француски и немачки, за сада је у унутрашњости шеф једног жељезничког предузећа, тражи капиталисту с којим би могао као ортак предузимати све радове у Србији са оснивањем једног централног Техн. бироа. Осим тога радио је на страни на пројектовању и извођењу бетон-армиране конструкције, и у томе је специјалиста. — Са своје стране улаже 10 000 дин. на име гаранције. Пристаје да ступи и као инжењер код каквог предузећа са платом и процентом.

Понуде слати Уредништву Техничког Листа код шифром : *Инжењер-компањон.*

Резултат оферталне лицитације за израду доњег строја моста преко Мораве на путу Свилајнац — Марковац и Крагујевац, одржане на дан 21 марта ове год, у Министарству Грађевина.

Предрачунска сума 369,612,49 дин.

На лицитацији су поднели своје понуде :

1. Браћа Редлих и Бергер из Беча 368989.46
2. Рењи и Ботенштајн из Б. Пеште 373308.60
3. Зад. за подиз. зграда из Београда 334544.00
4. Никола Лукић трг. из Београда 338000.00

Најмању понуду поднела је Задруга за подизање зграда из Београда, која се прима да овај посао изврши за 334.544.— динара.

Преправка полусталног моста преко реке Белице на путу Гуча — Караула и грађење једнога иновационог пропуста код овога моста, извршиће се ове год. по пројекту окр инжињера Г. М. Протића.

Предрачунска ја сума 6032, 37 дин.

Благајникова пошта :

Г. Јосиф Ринер инспектор, повереник за округ нишки послао нам је покупљену претплату за лист, и то :

по 10 дин.

за II полгође 1910 год

од г. г. Ж Стојиљковића и Пенчића трг, Косте Тасића предузим. Кацике и Алвановића предуз., Цветка Лозановића предузим, Хајона Фраја инспектора из Ниша, и Ђоке Тимића предузим. из Алексинца.

за I полгође 1910, г.

од г. Андре Николића предузимача из Ниша.

по 20 дин.

за целу 1910. год

од г. г. Пандила Божиновића предузимача из Ниши и Управе Угљеног Рудника из Алексинца.

15. дин.

од г. Васе Јоцковића из Сврљига од 2 VII. 906. г до 1-IV 907 г.

30 дин.

за II полгође 1906 и целу 1907 г.

од среског одбора среза сврљишког из сврљига.

Г. Чета Гагић инжињер, и повереник за окр. ваљевски послао нам је накнадно још и то

20. дин.

за целу 1910. год.

од Окружног одбора округа Ваљеског; и

10 дин.

за I полгође 1911. г.

од г. Цветка Илића предуз. из Ваљева.